

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viléma Šetka a soudců Mgr. Marty Andylové a JUDr. Martina Vícha ve věci péče o

nezletilého: E ■■■ Ž ■■■, narozený dne ■■■■■
zastoupený městem Louny jako opatrovníkem
Mírové nám. 35, 440 23 Louny

syna
rodičů: I ■■■ Ž ■■■, narozená dne ■■■■■
bytem ■■■■■
zastoupená advokátkou JUDr. Andreou Židovou
sídlem Bělehradská 3347/7, 434 01 Most

Z ■■■ Ž ■■■, narozený dne ■■■■■
bytem ■■■■■

k návrhu
navrhovatele: T ■■■ K ■■■, narozený dne ■■■■■
bytem ■■■■■
zastoupený advokátkou Mgr. Kateřinou Bártovou
sídlem Mostecká 2580, 438 01 Zatec

o úpravě styku navrhovatele s nezletilým E ■■■ Ž ■■■, o odvolání matky a otce proti rozsudku Okresního soudu v Lounech ze dne 20. 12. 2017, č. j. 16 Nc 104/2017 – 54

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se mění tak, že navrhovatel je oprávněn stýkat se s nezletilým E ■■■ vždy v neděli od 15:00 do 18:00 hodin jednou za tři týdny, přičemž tento styk počíná první nedělí následující od právní moci tohoto rozsudku s tím, že nezletilého převezme v místě bydliště matky a tam ho po ukončení styku vrátí.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně upravil styk navrhovatele s nezletilým E ■■■ na každý lichý týden v roce v sobotu od 14:00 hodin do 17:00 hodin a každý sudý týden v roce

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Weber.

v neděli od 14:00 hodin do 17:00 hodin s tím, že navrhovatel převezme nezletilého vždy v místě bydliště matky a tam ho po ukončení styku vrátí (výrok I.). K návrhu navrhovatele určil předběžnou vykonatelnost rozsudku (výrok II.) a dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.). Okresní soud vycházel ze zjištění, že vztah matky a navrhovatele trval 8 let a nejméně od 4 – 5 měsíců věku nezletilého až do jeho téměř 2 let (do poloviny ledna 2017) navrhovatel vystupoval v roli tzv. sociálního otce nezletilého E. a byl pro něj tátou. Kontakty mezi matkou a navrhovatelem a stejně tak mezi nezletilým E. a navrhovatelem zcela ustaly v polovině ledna 2017. V dubnu 2017 uznal otcovství k nezletilému E. Z. Ž. a dne 24. 6. 2017 Z. Ž. – matrikový otec nezletilého E. a matka uzavřeli sňatek. Současně došlo ke změně příjmení matky i nezletilého E. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že navrhovatel je ve vztahu k nezletilému E. ve smyslu ustanovení § 927 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (o. z.) osobou společensky blízkou, vztah nezletilého k navrhovateli není jen přechodný a náhlé přerušování kontaktu s navrhovatelem mělo takový účinek, že nezletilý na něj již úplně zapomněl. Došlo tak k zásahu do práv dítěte, proto návrhu na úpravu styku vyhověl a upravil styk v rozsahu, který odpovídá přiměřenému společenskému významu navrhovatele v životě nezletilého a věku dítěte. Tomuto závěru okresní soud předdeslal, že předmětem řízení nebyla otázka otcovství navrhovatele ve vztahu k nezletilému E., ačkoliv k uznání otcovství současným manželem matky došlo za podmínek krajně nestandardních a podle opatrovníka v otázce otcovství panují pochybnosti. Z důvodu potřeby okamžitého obnovení kontaktu navrhovatele s dítětem byla stanovena předběžná vykonatelnost rozsudku a o nákladech řízení bylo rozhodnuto s poukazem na ustanovení § 23 z. ř. s. a skutečnost, že v daném případě se jedná o řízení, které lze zahájit i bez návrhu a nebyly proto shledány důvody pro rozhodnutí o náhradě nákladů řízení.

2. Proti tomuto rozsudku podali matka a otec včasné odvolání. Matka zásadně nesouhlasí se závěry okresního soudu, které vedly k vydání napadeného rozsudku včetně jeho odůvodnění. Namítá, že dokazování bylo vedeno pouze tím směrem, zda je vůbec možné, aby byl navrhovatel případným otcem nezletilého. Soud prvního stupně se však vůbec nezabýval dosavadním postojem navrhovatele, jeho chováním k matce a dítěti. Není rovněž zřejmé, v čem soud spatřuje zájmy dítěte na styku s navrhovatelem, jež nepředložil žádný konkrétní důkaz o tom, jakou vyvinul péči o matku či nezletilého v době těhotenství, narození a další péče. Odvolatelka dále argumentuje nálezem Ústavního soudu ČR ze dne 16. 5. 2017, sp. zn. II. ÚS 3122/16, v němž byla řešena otázka biologického otce versus otce zapsaného v rodném listě (matrikový otec). Zmíněné rozhodnutí zdůrazňuje především zájem nezletilého dítěte při zvažování případného umožnění styku s biologickým otcem, nález vychází ze stanoviska Evropského soudu pro lidská práva a příslušného článku Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod s tím, že členským státům se ukládá zkoumat, zda je v nejlepším zájmu dítěte umožnit jeho biologickému otci založit mezi nimi vztah, např. prostřednictvím přiznání práva na styk, přičemž ochrana existující právně-sociální rodiny jako zájem převyšující biologickou fakticitu plyne i z právních řádů členských států. Přestože soud neměl žádné důkazy o tom, že navrhovatel je biologickým otcem, vyhovujícím výroku rozsudku byla přiznána předběžná vykonatelnost. Jedná se tak o situaci, kdy nezletilý je nucen do kontaktu s osobou, o níž není zjištěno, zda se vůbec jedná o biologického otce. Nezletilý za svého otce považuje Z. Ž., takto jej i oslovuje, současně Z. Ž. o nezletilého společně s jeho matkou pečuje, žíví jej a stará se a dbá o jeho výchovu. Není tedy zřejmé, v čem je soudem spatřován nejlepší zájem dítěte na tom, stýkat se s navrhovatelem. Odvolatelka vyjádřila rovněž výhrady k rozsahu upraveného styku, kdy soud celé rodině vzal v podstatě možnost odjet na víkend a negativně tak svým rozhodnutím bylo zasáháno do chodu celé rodiny. Stanovisko opatrovníka v dané věci matka považuje za neobjektivní. Otec v podaném odvolání zcela odkázal na argumenty a odvolací důvody uvedené matkou. Odvolatelé se domáhali změny napadeného rozsudku tak, aby návrh na úpravu styku navrhovatele s nezletilým byl zamítnut.
3. Krajský soud přezkoumal rozsudek okresního soudu včetně řízení, které mu předcházelo a dospěl k závěru, že odvolání matky a otce je důvodné pouze částečně.

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Weber.

4. Dle § 927 o. z. právo stýkat se s dítětem mají osoby příbuzné s dítětem, ať blízce či vzdáleně, jakož i osoby dítěti společensky blízké, pokud k nim dítě má citový vztah, který není jen přechodný, a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s těmito osobami pro dítě znamenal újmu. Také dítě má právo se stýkat s těmito osobami, pokud tyto osoby se stykem souhlasí.
5. Skutková zjištění okresního soudu včetně právní posouzení a vyvození zásadního závěru o potřebě úpravy styku navrhovatele s nezletilým E [redacted] dle § 927 o. z. považuje odvolací soud za správné, neztotožňuje se pouze s rozhodnutím okresního soudu, pokud jde o rozsah upraveného styku. V tomto směru lze přiznat odvolání matky a otce jistou důvodnost. Návrhu T [redacted] K [redacted] na úpravy styku s nezletilým E [redacted] dle § 927 o. z. předcházel jeho návrh ze dne 11. 5. 2017 na určení otcovství k nezletilému E [redacted] řízení vedené pod sp. zn. 7 C 551/2017 však bylo usnesením ze dne 14. 9. 2017 zastaveno, neboť otcovství k nezletilému uznal Z [redacted] Ž [redacted] současný manžel matky. Zároveň s návrhem na úpravu styku navrhovatel podal podmět na zahájení řízení o popření otcovství Z [redacted] Ž [redacted] k nezletilému E [redacted] (§ 793 o. z.). Ze zprávy Okresního soudu v Lounech ze dne 15. 2. 2018 bylo zjištěno, že řízení o popření otcovství bylo zahájeno návrhem z 6. 10. 2017 a je vedeno pod sp. zn. 11 Nc 553/2017. Z výslechu účastníků a z důkazů provedených v řízení před okresním soudem, především z fotografií a z elektronické komunikace účastníků je evidentní, že mezi matkou a navrhovatelem existoval několikaletý vztah a přibližně od 4 – 5 měsíců věku nezletilého E [redacted] (červenec – srpen 2015) až do poloviny ledna 2017 se navrhovatel s nezletilým stýkali a navrhovatel tak plnil roli otce dítěte. Po rozchodu matky s navrhovatelem a především po ukončení kontaktů navrhovatele s nezletilým E [redacted], otcovství k nezletilému uznal Z [redacted] Ž [redacted] který je zapsán jako otec nezletilého E [redacted] v rodném listu dítěte a rovněž u příslušného matričního úřadu. Navrhovatel je tak v roli pravděpodobného – putativního otce nezletilého E [redacted] a odvolací soud je ve shodě se soudem prvního stupně, že za splnění dalších podmínek ustanovení § 927 o. z. úprava styku nezletilého s navrhovatelem, jakožto osobou společensky blízkou v zásadě není vyloučena. Předpokládanou zákonnou podmínkou pro úpravu styku dítěte s osobou společensky blízkou je, že dítě má k této osobě citový vztah, který není jen přechodný a je zřejmé, že by nedostatek styku s takovou osobou pro dítě znamenal újmu. Podle názoru odvolacího soudu výše uvedenou zákonnou podmínku lze rovněž vyložit tak, že právo na styk s dítětem může pravděpodobnému otci jakožto osobě společensky blízké příslušet nejen tehdy, pokud již má vybudovanou pevnou citovou vazbu s nezletilým dítětem, ale také tehdy, pokud soudem stanovený styk má sloužit k vybudování citové vazby, a to zejména v případě, pokud styk s dítětem již v minulosti probíhal, ale byl přerušen. Nemožnost úpravy takového styku nelze dovodit ani z nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 16. 5. 2017, sp. zn. II. ÚS 3122/16, na který odvolatelé poukazují a ze kterého vyplývá závěr v podobě povinnosti soudu zkoumat, zda je v nejlepším zájmu dítěte umožnit jeho biologickému (pravděpodobnému) otci založit mezi nimi vztah prostřednictvím přiznání práva na styk, zároveň však z tohoto rozhodnutí vyplývá závěr, že současně platí, že biologický (pravděpodobný) otec nesmí být zcela vyloučen ze života jeho dítěte, ledaže jsou zde k tomu důležité důvody vyplývající z nejlepšího zájmu dítěte. Odvolací soud dodává, že otázky a problematika úpravy styku pravděpodobného otce s nezletilým dítětem řeší rovněž judikatura Ústavního soudu ČR např. v nálezu sp. zn. II. ÚS 4160/12 a sp. zn. II. ÚS 568/06, přičemž závěry z těchto rozhodnutí napadený rozsudek okresního soudu v zásadě reflektuje. Vzhledem k tomu, že v minulosti po dobu minimálně roku a půl probíhal styk navrhovatele s nezletilým E [redacted], šlo o vztah intenzivní, odpovídající vztahu otce a vlastního dítěte, stejně intenzivně byl tento vztah podporován matkou dítěte, dále s přihlédnutím k okolnostem uznání otcovství Z [redacted] Ž [redacted] k nezletilému E [redacted] a s přihlédnutím k té skutečnosti, že bylo zahájeno řízení o popření otcovství, ve kterém dosud nebylo rozhodnuto, jeví se důvodná úprava styku nezletilého s navrhovatelem jako osobou společensky blízkou, ve smyslu ustanovení § 927 o. z., neboť nedostatek styku mezi zmíněnými by pro dítě mohlo znamenat újmu.
6. Navrhovatel však není právně v postavení rodiče nebo osoby příbuzné ve vztahu k dítěti a nemůže proto obstát upravený rozsah styku provedený soudem prvního stupně, který připadá Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Weber.

prakticky na každý víkend. Postavení navrhovatele, jakožto osoby společensky blízké odpovídá podle názoru odvolacího soudu méně intenzivní styk, avšak pravidelný, jedenkrát za tři týdny, vždy v neděli po dobu tří hodin (od 15:00 do 18:00 hodin) s určením podmínek styku. Na závěr odvolací soud dodává, že podle výsledku řízení o popření otcovství vedeného u Okresního soudu v Lounech lze rozsah styku dodatečně změnit, případně pokud by navrhovatel v řízení o popření otcovství, které podnětoval, nebyl úspěšný, šlo by o takovou změnu poměrů, jež by znamenala zánik nároku na úpravu styku ve smyslu ustanovení § 927 o. z.

7. Z výše uvedených důvodů krajský soud rozsudek okresního soudu dle § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil tak, že upravil styk navrhovatele s nezletilým E. [REDAKCE] vždy v neděli od 15:00 do 18:00 hodin jednou za tři týdny s určením podmínek a počátku tohoto styku.
8. V důsledku změny napadeného rozsudku rozhodoval odvolací soud znovu o nákladech prvostupňového řízení (§ 224 odst. 2 o. s. ř.). O těchto nákladech a rovněž o nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 23 z. ř. s. za použití § 224 odst. 1 o. s. ř. s tím, že v řízení, které lze zahájit i bez návrhu (v opatrovnickém řízení) zpravidla žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení podle jeho výsledku, ostatně účastníci se těchto nákladů vzdali.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné.

Ústí nad Labem 12. dubna 2018

JUDr. Vilém Šetek v. r.
předseda senátu

Toto rozhodnutí ze dne 12.4.2018 nabylo právní moci dne 26.5.2018.

Připojení doložky provedla dne 8.11.2019 A.Patkoló.

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Weber.